

A BÁNYÁSZ

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre . . . 12 K. || Félévre . . . 6 K.

Negyedévre . . . 3 K.

HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

Felolvas szerkesztő:

Dr. BISCHITZ BÉLA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., (Belváros) Molnár-u. 33. II. em.

TELEFON 108-00.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Kolozsvár.

Egy mostoha város Egykor fejedelmi székhely, melyen sokszor Európa szeme nyugodott. Ma megelégszik egy jobbadán gunyorosan hangzó jelzővel: a szamosparti Athén.

Kincses Kolozsvár ez a város, amely műveltségre, kulturfokra relative első város Magyarországon. Azért mondjuk, hogy relative első, mert a város kicsiségéhez képest az az igaz, mély tudományosság, amely ott honn van, minden tekintetben felér a Budapestével, amely milliós lélekszámú székesfőváros és ahová mindent központosítottak, ami csak centralizálható volt.

Ez a kétségbevonhatatlan tudományos színvonal és prestige kárpótolta e várost sok mindenért, de nem kárpótolhatta azért a példátlan mostoha bánásmódot, melyben ez a hazájáért és hozzátehetjük hogy a „közös” hazáért önfeláldozó készségű városnak a közös hazától mindedig része volt.

Minek ezt enumerálni? Menjünk csak egyszer Kolozsvárra és érezni, látni fogjuk a lüktető ipari és kereskedelmi élet hiját. Szokássá vált Kolozsvárról ócsárló modorban szólni és irni. Pedig kár ezt tenni, hiszen olyan erőssége ez a város a magyar fajnak, hogy minden hibáját, ha ugyan vannak ilyenek, éppen nekünk, magyarországi magyaroknak nem volna szabad észrevennünk. Mert bizony Kolozsvár és Erdély mindent megtett értünk, de mi érte semmit. És hiba is elvégre az, ha ez a város fejlődni, gazdagodni akar? Nem világos érdeke-e ez egész Magyarországnak és a magyar nemzetnek, hogy ne mondjuk nemzetállamnak?

Igenis, Kolozsvárt ipari centrummá kellene fejleszteni. Tüzzel-vassal mielőbb! Hogy munkások ezrei és gyárkérmények százai hirdessék ott a magyar faj tőkeerejét és kultúra-terjesztő képességét. Földgázzal, vagy anélkül. Minden rövidlátó pártérdeken tulemelkedő szempontból és az összes magyarság érdekében. Hogy a Románia

felé özönlő derék székely népet felszihassa munkaalkalmi sokaságával és hogy a körötte feketéllő román tömegekben a magyar-román barátság feltétlen szükségének gondolatát a munka jóltevő igazságával és a vagyonosodás kétségbevonhatatlan tényével hintse el.

Ha annyit centralizáltunk Budapestért, centralizáljunk egy kevésbé Kolozsvárért is. Nem kisebb nemzeti érdek ez, mint volt amaz. Aki azt a 3 millió románt fitymálja, csak ostoba rövidlátásáról tesz tanuságot. A román jó, ha látja a magyar faj erős és kulturképes voltát és inkább lép majd velünk igazi szövetségre, mint hazai szlávjainkkal, amit elvégre szintén megtehet, amint már meg is próbálták a multban. Kolozsvár ne második főváros és speciális külön erdélyi centrum legyen, de kész neveltség, hogy Szegedben, Debrecenben, Kassa- és Nagyváradban erős várak gyanánt igyekezzünk megvetni lábunkat és egész Erdélyben egyetlen magyar város se legyen bázisa a magyar fajnak.

Elmondottuk pedig mindezt azon ötletből, hogy a zalatnai bányakapitányságot Kolozsvárra akarják átalvinni.

Zalatna és Kolozsvár. Önkéntelenül felvetődött a kérdés: hogyan, hát eddigelé másképp volt? Megengedjük, hogy Zalatna is a valóságban nemzeti őrtálló hely. Ám van ezer és egy módja magának a pénzügyi tárcának ott fiskális centrumot csinálni a magyarság erősítésére. Ámde bányászati szempontból kétségkívül előnyösebb, ha a bányakapitányság Kolozsvárott székel. Hogy csak egy rossz példával éljünk, a budapesti bányakapitányság otthon lehetne inkább valamely kerületbeli bányászvidék centrumában is, teszem Tatán, Székesfehérvárott, vagy Pécsen, el lehetne egész szépen onnan is látni a bányászati közigazgatást. De miért van éppen Zágrábban és Budapesten egy-egy bányakapitánysági székhely? Azért, mert bányászati közigazgatás szempontjából előnyösebb, könnyebb. Az a szemleutra induló főbiztos – pedig kívánatos az intenzív felügyelet szempontjából, hogy ez mennél többször járjon

be minden bányát, — az a forgalmi eszközök legkülönfélébb módjaiban válogathat, de Zalatnán? A zalatnai vicinálisnál*) győtrelemesebb, a szó szoros értelmében utálatosabb vasut nincs ez országban. Az erdélyi bányászélet pangásának talán ez is egyik oka. Ellenben a Királyhágón tuli Magyarországnak kulturális és törvényhatósági intézőhelye Kolozsvár és ami tán szintén nem lényegtelen, ott székel egy bányatörvényszék és a bányaszatban másodfoku forumként eljáró kir. tábla is, kívánatos tehát, hogy a szakértőkül meghívható szakközégek kéznél legyenek. Emellett az egész erdélyi bányászati földrajzi centrumában fekszik, mindenfelől könnyedén megközelíthetőleg. Másrészt világos az is, hogyha az iglói bányakapitányság a rozsnyói biztosságban erős segédkezet bír, a pénzügyminiszter nem fog fukarkodni a tekintetben, hogy az egész erdélyrészi bányászati közigazgatásnak nagy munkáját az abrudbányai főbiztosságon kívül egy petrosényi és esetleg még egy főbiztosság könnyítse.

Még egész sereg szempont volna felhozható Kolozsvár mellett. Elég azonban azt az egyet is felemlíteni, hogy maguk az érdekelt bányavállalatok is Kolozsvárt óhajtják centrumul. Említették Szászvárost is, mint ahová a bányakapitányság el volna helyezhető. Egy bányakapitányság magyarosító képességéről való tévhitet kell eloszlatnunk, különösen a románság oly öntudatos Rómájában, mint Szászváros, ahol a magyar és szász elem már eljátszotta vezető szerepét a román áradatban; ahol egy külön tengelyen való utazás kell a vasutállomástól a városkába, ami télen a Kenyérmezején nem a legkellemesebb a bányakapitányság százakra menő ügyfeleinek; a hol a városi életnek csak embriói vannak meg, egy-két jórossz szállócskával; ahol nem találjuk hazánk legrégebbi színházát, mint Kolozsvárt; ahol nincs társadalmi élet és béke. Minek a netán külföldről jövő bányászakértőnek és bányásznak Szászvároson mindjárt közvetlen szemlélet tárgyává tenni szociális nemzetiségi fenekedéseinket? Minek neveljünk újabb Scotus Viatorokat?

Kolozsvár és Kolozsvármegye kéri a bányakapitányságot. Adja oda a pénzügyminiszter! Mindenképen jól cselekszik és ezenfelül, ha úgy beválnak a gázkutak, mint ezt mi reméljük, közvetlenül ott vannak saját felügyeleti közegei.

*) Lásd lapunk 1910. nov. 6-án. 45. számában megjelent „Egy minta vicinális” című cikkünket.

Uj eljárás és berendezés fémek előállítására.

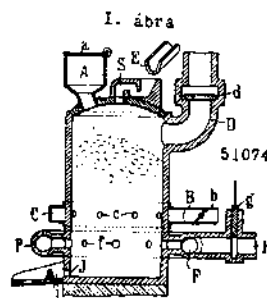
Ismeretesek már a fémek nyerésére szolgáló eljárások, melyeknél az olvaszték izzó széndarabokból álló oszlopon halad keresztül. Ezen eljárások egyike szerint a fém redukciójához szükséges meleget az előzetesen magasán a redukció hőfokán tulhevitett olvasztékból vesszük, anélkül, hogy a szénen levegőt vezetnénk át, míg egy másik eljárás szerint ezen melegmennyiséget a redukció közben szénnel levegővel való elégetése által nyerjük. Mindkét esetben tehát folytonos munkamenettel van dolgunk.

Az ismert eljárásoktól az új eljárás lényegében abban különbözik, hogy főként fémeket redukálnak és a redukcióhoz szükséges meleget levegőnek izzó szénoszlopon való keresztülvizetése által állítjuk elő. Ezen váltakozó munka: egyrészt fém redukciója, másrészt melegen való átáramoltatás teljesen úgy történik, amint az vizgáz előállításánál már ismeretes.

Az eljárás szerint a következő eljárással állítunk elő fémeket:

Az illető fémvegyületeket az esetleg hozzáadagolandó alkatrészekkel vagy szükséges póanyagokkal együtt higfolyós olvasztékká alakítják át és előzetesen erősen fölhevített széndarabokkal megtöltött kemencébe vezetjük, úgyhogy a fém redukálódik. Amint a vegyi hatás tökéletességétől veszíteni kezd azáltal, hogy a szén a fémredukcióhoz szükséges meleg nagy részét elveszítette és a szén hőmérséklete csökken, a megolvadt anyag hozzáfolyását beszüntetjük, azután levegőt vezetünk a kemencén át. Bizonyos idő múltán például 2—5 perc múlva a széndarabok ismét elegendő mértékben vannak fölhevítve; a levegő áramlását ezután beszüntetjük és ismét olvasztékot vezetünk be.

Az 1. ábrán az eljárás kivételére szolgáló szerkezet van föltüntetve, az esetre, ha illó fémeket akarunk nyerni. A szenet az (A) tölcseren át vezetjük, a kemencébe és állandó rétegmagasságban tartjuk. Az (A) tölcser (a) fődéllel tömitő módon van elzárva.

Az égéshez szükséges levegő a (B) vezetékből a (b) csapajtó nyitott állapotában a (C) gyűrűs csatornába és ebből több (c) vezetéken át szeláram alakjában a kemencébe lép, hol a szén egyrészt nyomásának és hőmérsékletének különbözősége szerint tulnyomó mértékben szénsavvá vagy szénoxidá alakítja át. A keletkezett gázok a kemencét a (d) tolattyú

nyitott állapotában a (D) kéményen keresztül hagyják el.

A kezelendő olvaszték az (E) csatornán és a tömitő (S) csőcsónkán át folyik a kemencébe, a fémtől megszabadított salak pedig a kemencét az ugyancsak (i) csőcsónkával tömitett salaklevezető nyíláson keresztül hagyja el. Az átáramlás tartama alatt a redukció folytán keletkezett fémgözök és gázok (szénoxid) több (f) nyíláson keresztül az (F) gyűrűalaku csatornába távoznak és a (H)-nál csatolt kondenzációs készülékben folyós fémmé sűrűsödnek vagy amennyiben nem csapódnak le, eltávoznak. A (g) tolattyú a redukció közben nyitva van, a levegő fölmelegítése alatt ellenben zárva marad.

A rajzban a különböző elzáró szerkezeteknek a fém redukciója közben elfoglalt állása van föltüntetve.

Eredeti FREDIT CSAPÁGYFÉMEKET minden czélra megfelelő minőségekben gyárt kizárólag az:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA

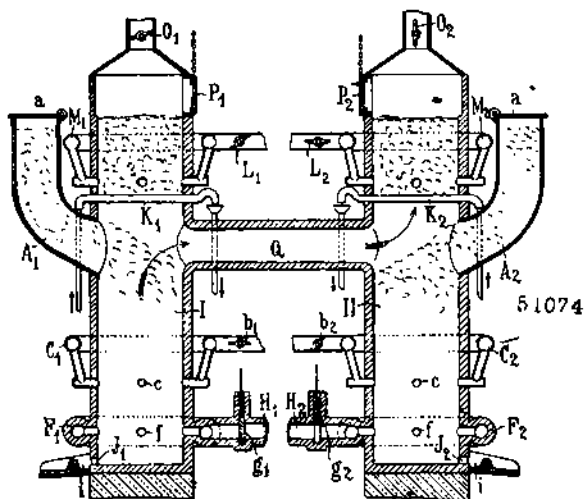
Ha a hevítést eszközöljük, a salak hozzáfolyását megszakítjuk, a (b) csapóajtót és a (d) tolattyút nyitjuk és a (g) tolattyút zárjuk.

Jelen eljárás némely finomszemű ércnek a készítés közbeni termékeinek, pörkölési hulladékoknak és hasonlóknak földolgozásánál különös előnnyel abban az alakban foganatosítható, melynél a szén hevítésének időszakában keletkező gázok a jelenlevő szénoxid elégetéséhez szekunderlevegő bevezetése után a redukció kemence elé helyezett lángkemencében a fémvegyületek beolvasztását eszközlik.

Ily módon elkerüljük az ily finomszemű anyagok számára, az aknakemencében szokásos olvasztásnál egyébként szükséges brikettezést és beérhetjük az egész kohászati folyamat alatt a redukáló kemencében ugyanis elhasznált szénrel is. A gázok esetleges fölöslege ismert módon gőzkazánok, léghevítők, ércszárítók, pörkölőkemencék és efélék fűtésére használható, másrészt pedig a szánhevívő gázoknak az olvasztás szempontjából való elégtelen mennyisége esetén a hiányt külön termelt gázzal pótoljuk. Ilyen munkamenetnél célszerűen két vagy több redukáló kemence használható, melyek közül egyet állandóan hevítünk. Ez esetben a lángkemence számára fűtőgáz szakadatlanul áll rendelkezésünkre.

Ezen eljárás egy különleges foganatosítási alakját a következőkben, ezen célt szolgáló, a 2. ábrában föltüntetett berendezés kapcsán fogjuk ismertetni.

II. ábra

Ennél az egyik (J) kemence hevítési időszakában keletkező gázokat az elzáró szerkezetek alkalmas állása mellett a (Q) csatornán keresztül egy másik. Közvetlenül mellette fölállított teljesen hasonló alakú kemencébe vezetjük és ebben szekunder levegővel égetjük el, melyet a gyűrűalaku (M1, M2) csatornákból az (L1, L2) csapóajtók nyitott állapotánál vezetünk el.

Ez által a (K1, K2) rostélyokon (vízzel hűtött csöveken) fekvő nyersanyagok megolvadnak és az alattuk levő, a kemence előzetes fölhevítése által erősen fölhevített szénre csepegnék, mely a fém redukcióját eszközli. Az egyes azonos részek jelölése egyébként ugyanaz, mint az 1. ábrában. A rajzban föltüntetett helyzetben a hevítés időszakának gázai a nyilakkal jelzett utat követik. Ezen helyzetben tehát (b2), (g1), (L1) és (O1) zárva, ellenben (C1), (g2), (L2) és (O2) nyitva vannak. Tapasztalati úton megállapított bizonyos idő elmúltával az elzáró szerkezetek ezen két csoportjának helyzetét fölcseréljük, úgy hogy az előbb nyitott csoport zárva van és fordítva. Míg tehát előbb a baloldali kemencében folyt a hevítés, a jobb oldali pedig a redukálás, most a két kemence hatása fölcseréltetett. E mellett ajánlatos, hogy az elzáró szerkezetek két csoportját ne együtt váltsuk át, hanem közbenső állást válasszunk oly pillanatban, amelyben

még kis mennyiségű megolvadt anyag lecsepeg és ezzel fémvesztést elkerüljük. Míg a gázok bevezetése szünetel, nem is olvasztunk, tehát a fémből semmi sem csepeg a lenn elhelyezett és épen fűtött szénrétegre. Kokszt és nyersanyagot (P1) és (P2) ajtókon való folytonos adogatása által a szénréteg magasságát közel állandónak megtartjuk. A (g1 és g2) tolókák különböző mértékű nyitása által módunkban van, hogy a fémgőzökön és az ezek előállításában közben keletkező szénoxidon kívül még a hevítési időszak gázainak kisebb vagy nagyobb mennyiségét is a kondenzáló készülékbe vezessük. Ezáltal az is elérhető, hogy a mindenkori átváltás előtt a kocszdarabok közeiben visszamaradt fémgőzöket ugyszólván kiöblíthessük. Ugyanezen eredményt a kondenzáció tartály kiömlő nyílásának különböző mértékű nyitása által is elérhetjük.

A 2. ábrában föltüntetett berendezés olyképp is módosítható, hogy a kokszt és nyersanyagot nem egymástól elkülönítve, hanem a szokásos módon összekelve vezetjük a kemencébe. A rostély elhagyása által elért egyszerűsítéssel szemben azonban az a hátrány áll fenn, hogy az olvasztás és redukálás nincs többé egymástól oly élesen elválasztva. Az ezáltal okozott fémvesztés folytán az ily szerkezetek csak ott ajánlatosak, hol a nyersanyag fémje csekély értékkel bír.

Ezen berendezés további módosítása abban áll, hogy kokszt és nyersanyagot egyidejű adagolása esetén egyetlen kemencét használunk, melynek belsejében a fölhevítési gázok elvezetésére szolgáló cső van elrendezve. A tulajdonképeni olvasztáshoz szükséges levegőnek hozzávezetése ez esetben magasabb övben történik. Ezen kemencében is természetesen az olvasztás és fölhevítés egyidejű redukálás mellett egymással váltakoznak, mint azt a többi berendezésnél leírtuk.

Az előbbieket kiegészítésére megemlítendő még, hogy a legtöbb esetben használt kokszt kifejezés nem zárja ki azt, hogy ugyanazon célból fát vagy szenet használjunk, mivel azok desztilláló alkatrészei például a 2. ábrán föltüntetett berendezésnél a nyersanyag megolvasztására szolgáló elégetés által teljesen hasznosíthatók, melegített légáramnak alkalmazása ugyancsak a fölhevítésnél, mint a közben keletkező gázok elégetésére jelentékeny előnyökkel jár.

A higanynak szegény érceiből való elektrolitikus kiválasztása.

Higanyban szegény ércek higanytartalmának az érceknek nátriumsulfiddal való kilugozása után való kivonására már történtek kísérletek. Ez az eljárás azonban részben az említett anyag aránylag magas ára miatt, részben a higanytartalom nátriumsulfidoldat elektrolitikus földolgozásánál másodlagos vegyi folyamatok következtében beálló tetemes áramvesztések miatt nem ment át a gyakorlatba.

A legújabb eljárás az ércek tökéletes kilugozását és az így nyert oldat gazdaságos elektrolízisét teszi lehetővé. Az eljárás abban áll, hogy Leblanc-féle szódagyártásnál melléktermékkül nyert kalciumsulfidot vagy kalciumoxid segítségével lugos hatásúvá tett más kalciumsulfidot meleg konyhasóoldattal keverve alkalmazunk kilugozó szer gyanánt: a finom fölaprózott érceket kalciumsulfid és a konyhasó langyos keverékével keverjük, mikor is a higany kalciumhigany-sulfid, illetve nátriumhigany-sulfid kettőssé formájában föloldódik, e keveréken állás után alulról meleg levegőt hajtunk keresztül. A levegő-áram okozta keverés, nemkülönben a levegő magas hőmérséklete a higany oldó-

dását elősegíti, illetve a kivonást befejezi, közben lassacsán a levegő oxidáló hatása következtében a kalciumszulfidból oldhatatlan vegyületek (kalcium hiposulfid, kalciumszulfát) képződnek, amelyek a most már higant nem, vagy csak alig tartalmazó ércmaradékokkal együtt leülepednek. A leeresztett folyadék a higant többé nem szulfid alakjában tartalmazza, hanem kettős klorid (higanynátriumklorid) alakjában, amely gyakorlat áramvesztés nélkül elektrolizálható. Maga a kilugozás egyébként a leggyorsabb és legelőnyösebb határfokkal autoklávban 4 atmoszféra nyomásnál és megfelelő hőmérsékletnél eszközölhető.

Az eljárás folyamán az ércek esetleges ezüst-tartalmának egy része is föloldódik. A higanynak és ezüstnek kiválasztása elektromos áram helyett ismert módon fémlémezek segítségével is eszközölhető.

Interpelláció a földgázzal.

A képviselőház március 29-iki ülésén Sümegi Vilmos meginterpellálta a pénzügyminisztert természetesen hazabeszélve a székelyföld érdekében. A következő két kérdésre kérve a miniszter nézetét.

1. Szándékozik-e a pénzügyminiszter ur az erdélyi földgázvonulatok sürgős feltárása iránt intézkedni?

2. Minő intézkedéseket szándékozik tenni, hogy az erdélyi földgázforrások mielőbb fölhasználhatók legyenek és értékesíthessenek? (Élénk helyeslés.)

L u k á c s L á s z l ó a földgáz ügyének nagy horderejét méltatva azonnal válaszolt az interpellációra és pedig a következőkben:

L u k á c s L á s z l ó pénzügyminiszter: T. ház! (Halljuk! Halljuk!) Méltóztassék megengedni, hogy azonnal feleljek az interpellációra, amit talán indokol részben az a körülmény, hogy a dolog sürgős természetű és másrészt az, hogy az adandó felvilágosítás után bizonyos mértékben talán csillapulni fog az az izgatottság, az a türelmetlenség, amely országszerte a közvélemény orgánumaiban is megnyilvánul. (Halljuk!)

A kérdés az, vajjon a kormány nem követett-e el mulasztást a tekintetben, hogy nem elég gyorsasággal intézkedett a földgázkérdésnek kellő mederbe hozatala tárgyában.

Ne méltóztassék elfeledni, t. ház, hogy Magyarországon századok óta ismeretes volt a földgáz létezése. Amerikában, mint a t. interpelláló képviselő ur is említette, szintén hosszú ideig felhasználatlanul ömlött a levegőbe a gáz, tehát bennünket alig terhelhet mulasztás, főképp, midőn konstatálhatjuk, hogy nem több, mint két és fél hónapja, hogy törvényes alapon foglalkozhatunk ezzel a kérdéssel. Mert ennek a dolognak a kiindulási pontját mégis az az időpont képezi, midőn törvényes felhatalmazást kapott a kormány (Helyeslés) arra, hogy ezen az alapon az akciót a földgáz feltárására, felhasználására és értékesítése tekintetében megindíthassa. Az erre vonatkozó törvény f. évi január 17-én lett szentesítve és kihirdetve, tehát valamivel több, mint két és fél hónappal ezelőtt kapta meg a kormány az erre vonatkozó felhatalmazásokat.

De elismerem, hogy mulasztást követett volna el a kormány, ha a törvény létrejötte előtti időt is fel nem használta volna azon körben, melyben törvény nélkül működhetett. Hogy ezt megtettük, hogy e tekintetben nem mulasztottunk semmit, ezt talán az a körülmény bizonyítja, hogy mindenekelőtt gondoskod-

tunk, törvényes alap hiányában is, annak a területnek a biztosításáról, melyet már kezdettől fogva gázterületnek tekinthettünk. E célból nem kevesebb, mint 43.369 zárkutatmányt telepítettünk és hogy ez milyen óriási munkával jár, azt szakértők méltányolni tudják. Azonkívül tanulmányozás végett kiküldtünk Amerikába négy szakértőt, — ez mind a törvény előtti időben történt — kiknek ottani tartózkodása három hónapot yett igénybe.

Megindítottuk a területnek geológiai felvételét; a múlt év június havában hat geológust küldtünk ki, kik folytonosan dolgoztak, dolgoznak ezidőszerint is és akiknek a munkáját a folyó évi június végétől kezdve nyolc geologus fogja teljesíteni. Azután be kellett szerezni furó-garnitúrákat, melyeket a legtekélyesebb alakban Amerikában állítanak elő. Ennélfogva Amerikából rendeltünk két garnitúrát és belföldön szerezünk be három garnitúrát. Az amerikai garnitúrákat 1910. október havában rendeltünk meg, azok megis érkeztek és most már használatban vannak. Gondoskodtunk arról, hogy az a nagy gázkiömlés elzárassék. E tekintetben, amint méltóztatnak tudni, történt egy kísérlet, mely azonban nem vezetett eredményre; most történik a második kísérlet, amely remélem eredményre fog vezetni. Gondoskodni kellett tovább arról, hogy azokat az elzáró készülékeket szintén beszeressük és a pakkereket, melyek szintén az elzáró készülékekhez tartoznak, melyeket Európában nem gyártanak, szintén Amerikából kellett megrendelni. Időközben elkészültek a furótornyok azon pontokon, hol a furást elrendeltük, ezek már fel vannak állítva. A furást öt ponton indult meg és meg vagyok győződve, hogy legalább ezen furások egy részén a jövő hónapban már teljes eredményt fogunk elérni. (Tetszés.)

Mellékesen megjegyzem azt, hogy miután a törvény petróleumkutatásra is utasítja a kormányt, négy szakértőt küldtem ki Romániába, hogy az ottani geológiai viszonyokat, melyek meglehetősen hasonlóságot tanúsítanak a mi viszonyainkhoz, tanulmányozzák, (Helyeslés.) hogy ez a része a dolognak is meginduljon.

Mint említettem, a folyó év nyaratól kezdve nyolc geologus fogja tovább folytatni az erdélyi medence felkutatását, hogy minél több ponton állapítsuk meg a gáz létezését. Hogy nem indítom meg több ponton egyszerre a furást, az nem arra vezetendő vissza, mintha e tekintetben takarékoskodni akarnék a pénzeszközökben, hanem addig, amíg nem látunk tisztán abban a tekintetben, vajjon a források elzárhatók-e, sok ponton megfurni a területet, azzal a veszéllyel járna, hogy nem leszünk képesek az elzárást kellőleg eszközölni s igen nagymennyiségű gáz menne veszendőbe. (Ugy van! Ugy van!)

A mi geológiai viszonyaink ugyanis nem azonosak az amerikai geológiai viszonyokkal és miután nálunk a föld felsőbb rétegeiben fordulnak elő a gáz-tömegek és nincsenek olyan kompakt masszák által fedve, mint Amerikában, nincs kizárva a lehetősége annak, hogy a megfurnt területen az elzárás nem sikerül teljesen, ami igen nagy veszedelmet foglalna magában a gáz takarékos felhasználása szempontjából. Mihelyt azonban meggyőződünk arról, hogy az elzárás a szabályszerűen eszközölt furás után megtörténhetik és pedig teljes eredménnyel, semmiféle akadálya nem lesz annak, hogy mennél több ponton indítsuk meg a kutatást. (Általános helyeslés.)

A mostani furások különösen abból a célból eszközöltetnek, hogy bebizonyosodjék az, amiről én magam bensőleg meg vagyok győződve, hogy igen rengeteg mennyiség áll rendelkezésünkre, ezt azonban

KENŐANYAGOK, TISZTÍTÓANYAGOK, BŐR-BALTA-
TEVESZŐR-GÉPSZIAK ELSŐRENDŰ MINŐSÉGEKBE:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

technikai munkálkodásokkal ad oculus kell bebizonyítani mert hiszen épen arra vezethető vissza a magánvállalkozásnak az a tartózkodása és óvakodása, amely eddig észlelhető, hogy vannak ugyan ajánlataink a gáz felhasználása tekintetében, de a tárgyalások legjobb akarataink mellett is lassan haladnak, mivel az emberek nincsenek meggyőződve először arról, hogy megvan-e a kellő mennyiségű gáz, mindaddig amíg ez praktike be nem bizonyul és másodsor arról, hogy vajjon milyen tartóssága van ennek a gáznak.

Meg vagyok győződve, hogy mihelyt a furások által a gáz mennyiségére és tartósságára nézve nagyobb garanciákat nyerünk, gyorsabban fognak menni ezek a tranzakciók és mind a városok mind az egyes ipari vállalkozók nagyobb mértékben és gyorsabb tempóban fognak velünk megállapodást létesíteni, mert hiszen kezdettől fogva nem úgy volt kontemplálva a dolog, hogy az államkincstár a saját rezsijére gyárakat vagy vállalatokat létesítsen, hanem erre a magánvállalkozásnak kell jelentkeznie. (Általános helyeslés.) Az állam el fogja háritani utjából az akadályokat és teljes erejével fog segítségül jönni, hogy vállalatok létesüljenek. (Élénk heleslés a ház minden oldalán.)

A mi a kolozsvári értekezletet illeti, amelyre én hivatalos befolyást nem gyakoroltam, e felett egyáltalában nem akarok diskutiálni. Egyet azonban konstatálhatok és megnyugtathatom mind a t. képviselő urat, mind a t. képviselőházat, hogy azok a diszharmónikus hangok, amelyek ott megnyilatkoztak, egyáltalában nincsenek és nem lesznek befolyással a tekintetben, hogy vajjon a gáz elvezettség-e a fővárosba, abban az esetben, ha az erdélyi érdekek elsősorban teljes kielégítést nyernek. (Élénk helyeslés.)

Ez nem annyira fővárosi érdek, mert hiszen a főváros abban a helyzetben van, hogy világítási szükségletét más módon is fedezheti. Ez felfogásom szerint országos érdek. (Ugy van! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) Mert ha sikerül egy nagy vezetékekkel pl. a Mezőségtől Budapestig nagy fogyasztást biztosítani Budapest székesfővárosában, amely fogyasztás rentábilissá teszi az óriási nagy befektetést, mely a vezetékek létesítésével jár, akkor meg van oldva, mondhatnám, az egész ország területére nézve a gáz kérdése, mert ebből a fővezetékéből azután igen kevés költséggel lehet jobbra-balra kiágazási vezetékeket létesíteni és mondhatnám, az egész ország területét gázzal ellátni. (Ugy van! Ugy van! a jobb- és baloldalon.)

Azt hiszem, az elmondottakban igazoltam azt, hogy a kormányt mulasztás nem terheli. (Helyeslés.) hogy késedelem nem történt, sőt biztosíthatom a t. képviselőházat, hogy azok a szakközégek, akik künn teljesítik a munkát, nemcsak megrovást nem érdemelnek, de emberfeletti munkájukért a legnagyobb elismerésre tarthatnak számot. (Ugy van! Ugy van! Helyeslés.)

Kérem a t. házat, méltóztassék válaszat tudomásul venni. (Élénk helyeslés a ház minden oldalán.)

Elnök: Az interpelláló képviselő ur kíván nyilatkozni.

Sümeგი Vilmos: T. ház! Méltóztassanak megengedni, hogy szemben azzal, amit a t. pénzügyminister ur mondani szives volt, mindenekelőtt kije-

lentsem, hogy én sem közeget, sem kormányt mulasztással nem vádoltam, ez távolról sem volt szándékom, mert ez nem politikai kérdés, hanem országos, egyetemes kérdés, mely pártokon felül és kívül áll, és amelyben minden magyar ember egyaránt egy véleményen kell, hogy legyen.

Különös örömmel hallottam a t. minister ur végső szavait, hogy első sorban az erdélyi érdekeket méltóztatik figyelembe venni. Ez rendkívül fontos, mert, habár mulasztással nem is vádoltam a kormányzatot, sem a mostanit, sem az azelőtti, sem pedig azokat a közegeket, kik ott legjobb tudomásukkal közremunkálnak — ez nem volt eszemágában sem — mégis annak az izgatottságnak kívántam kifejezést adni, mely az erdélyi részekben megvan. Természetes, hogy az erdélyi részben, hol anyagilag, gazdaságilag, kulturailag a legnagyobb szükség van — és épen ennek a fontosságát kívántam kidomborítani a nagymértékű féltékenységgel teljesen jogosult...

Kende Péter: Egyszóval, tudomásul veszi a válaszat. (Derültség.)

Sümeგი Vilmos: Valószínűleg nem ismeri t. képviselőtársam az erdélyi viszonyokat, sem pedig a hangulatot. Én azt hiszem, hogy igazán a legszelidebb, legkoncepciósbabb módon adtam elő mondandóimat, (Igaz! Ugy van!) de az erdélyi részekben bizonyos izgatottság volt, szemben bizonyos más hangokkal, különösen abban az irányban, hogy elsősorban az erdélyi érdekek vétessenek figyelembe. (Élénk helyeslés.) Miután ezt a t. minister ur szintén kijelentette, én válaszat örömmel veszem tudomásul. (Élénk helyeslés és taps.)

Elnök: Kijelentem, hogy a t. ház az interpelláló képviselő urral együtt a pénzügyminister ur válaszat tudomásul veszi. (Helyeslés.)

HAZAI HÍREK.

Kachelmann Károly — a Mensának.

Selmecről jelentik: A főiskolai „Segélyzőegylet” elnöksége e hét elején értesítést kapott Kachelmann Károly és fia vihyei gépgyáranak, valamint Kachelmann és Tsai sör- és malátagyáranak vezetőségétől, melyben örömmel és szeretettel üdvözölve a Mensát, mint az ifjuság javát célzó nemes intézményt, annak fejlesztésére és gyarapítására mindkét cég nevében 500—500 korona szives adományt ajánlanak fel.

Igazán őszinte elismeréssel és nagy hálával kell adóznunk Kachelmann Károlynak a vasgyár főnökének, aki egyuttal a sör- és malátagyár társtulajdonosa is, hogy ismételve ilyen fényes tanujelét adta általánosan ismert nemesszívűségének.

E derék férfiú meghallgatta és megértette a főiskolai ifjuság adományokért esdő szózatát, nem is késlekedett dédelgetett kedvencének segítségére sietni.

SZIVATTYUKAT és MÉRLEGEKET

GARVENSWERKE

WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

(B. 96/443/46.)

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

gyárt mint különleges-
séget és legnagyobb rak-
tárt tart épület- és dia-
phragma-szivattyukban

Mint lelkes emberbarát melegen érdeklődik városunk humánus intézményei iránt, készséggel áll főiskolánknak mindenkor és mindenben szolgálatára, — a főisk. hallgatóságnak pedig igaz, őszinte barátja, akiket vihneyi tanulmányi kirándulásaik alkalmával személyesen kalauzol és nagy szakértelemmel adja meg nekik a kívánt fölvilágosítást.

A főisk. „Segélyző-egylet“ választmánya elnökének indítványára jegyzőkönyvi köszönettel és elismeréssel fejezi ki háláját a gyárosnak, akinek az erről szóló jegyzőkönyvi kivonatát, az egész főiskolai ifjuság nevében tolmácsolandó legbensőbb üdvözléssel, háromtagu küldöttség fogja átnyújtani.

A „Mensa Academica“ céljaira beküldött újabb adományok: Kachelmann Károly és Fia gépgyára, Kachelmann és társai sör- és malátagyára 500—500 kor., a selmeci izr. nőegylet 25 kor., Dr. Bischitz Béla a „Bánya“ nevében, Dr. Balázs Hugó, Händel Vilmos, Szartorisz Ferencz, 20—20 kor., Farbaky István, Dr. Raubauer József, Singer Miksa, Goldner Adolf, Margótsy gyógytár, Dr. Kachelmann Viktor, Mikovényi Árpád, Grohmann Gyula, Fizély Károly 10—10 kor., idősb. Hornyacsek István, Finkelstein Alajos, özv. Hell Jakabné, Dr. Martos Sándor, Novák József 5—5 kor.

A mai napig beérkezett adományok összege 2070 korona.

Egyben köszönettel emlékezünk meg e helyen arról, hogy Fizély Károly fürdőtulajdonos 30 drb. fürdőjegyet bocsátott a Mensa tagjainak rendelkezésére.

Eljegyzések. Kellner Béla kapnikbányai kir. bányamérnök jegyet váltott Hetey Etelkával Nagykárolyból.

Fillenz Zsigmond házassága. A salgótarjáni kőszénbánya rt. egyik fölöttébb rokonszenves főhivatalnok, Fillenz Zsigmond, április 2-án, vasárnap déli 12 órakor lép házasságra a budapesti Dohány-utcai izr. templomban Földiák Elvira kisasszonnyal, Földiák Gyula ismert milliomos gyönyörű szép, fiatal leánykájával.

Teleszky államtitkár. A király Lukács László pénzügyminiszter előterjesztésére dr. Teleszky János államtitkári címmel és jelleggel felruházott miniszteri tanácsost a pénzügyi tárcához valóságos államtitkárrá nevezte ki általános megelégedésre. Teleszky János 1868-ban született, tehát életének negyvenharmadik évében érte el a pénzügyi adminisztráció legmagasabb állását. Allami szolgálatba 1889-ben lépett. Nagy tudása, általában minden tekintetben kiváló képességei és rendkívüli buzgósága a gyors előléptésekben nyertek méltó és megérdemelt elismerést. Teleszky igen hasznos tevékenységet fejtett ki a pénzügyi törvények alkotása s az államhitelek megszüldésére körül, a brüsszeli cukorkonferencián, az Ausztriával folytatott kiegyezési és vámtárgyalások során és a fogyasztási adók, a költségvetési és zárszámadási ügyek vezetése keretében. Egyelőre adminisztratív államtitkár marad, valószínű azonban, hogy Lukács László pénzügyminiszter a politikai államtitkári állásra őt fogja meghívni.

Nesztor Kamill él. Mult számunkban egy tudósítónk könnyelmű és téves híradása folytán Nesztor bányafőorvos halála hírét hoztuk. Örömmel értesülünk, hogy a buzgó főorvos könnyebb betegségen ment át, amelyből már felgyógyult. Ezek után éltesse az Isten minél tovább.

Zárt kutatmányok és kutatási engedélyek. A budapesti bányakapitányságnál a folyó évben kutatási engedélyt nyertek: Gróf Draskovich Pál a németújvári járás területére. Ditter Mihály kisbirtokos a szentgotthárdi járás területére. Gróf Pappenheim Sigfrid földbirtokos Fehérvármegyére. Dr. Szász Károly ügyvéd Komáromvármegyére. Kapper Mátyás és Kiffer Mihály Esztergom megyére. Zártkutatmányt nyertek: Kocsis János 3 zárt kutatmányt Borsodmegyében. Eisner József egy zárt kutatmány Bakócza, baranyamegyei községben. Dr. Krausz Béla ügyvéd 1 zárt kut., a budapesti kapitányság területén. Magyar kovasavművek részv. társ. a budapesti bányakapitányság kerületében 24 zártkutatmány.

Balesetek. Letanovszki József bányamunkás a mult héten a rozsnjóbányai telepen súlyosan megsérült és mire a kórházba szállították meghalt. — A gömörákosi bányában Lehotai János fejére f. hó 22-én vaskőfejtés közben egy nagyobb kődarab esett, és súlyosan megsebesítette.

Rablás a bányában. 18-ára virradó éjjel ismeretlen tettesek betörték a veresvizi kincstári bányába s onnan mintegy 2 óráig tartott munkával pár száz korona értékű ércet elraboltak. Az öröket dinamitlövésekkel tartották távol maguktól. A vizgálat folyamatban van.

A fernesselyi tifusz. Lapunk egy régebbi számában rámutattunk arra a veszélyre, amely az alsófernesselyi fémkoh munkásait fenyegette a pusztító tifusz miatt. Most azt jelenti tudósítónk, hogy a kiütéses tifusz Felsőfernezelyen szünőben van. Újabb megbetegedés vagy haláleset nem fordult elő. A régi betegek lábadozóban vannak. Kőbányatelepen a két beteg szintén gyógyulóban van.

A felsőbányai bányamegye kötelékébe tartozó bányatársulatok megbizottjai f. hó 25-én d. e. 10 órakor rendkívüli közgyűlést tartanak a városháza tanácstermében.

Vizvezeték Oravicán. A hatóság mint oravici tudósítónk jelenti igen fontos közintézmény létesítésén fáradozik. Arról van szó, hogy a vízvezeték létesítésének ügye oly előrehaladott stádiumban van, hogy mult héten már a helyszíni tárgyalást is megtartották.

Földgáz Biharmegyében. A biharmegyei Szalárdon, Tóth Mihály földbirtokos udvarában artézi kutat furtak. A furás munkája közben huszonöt méter mélységből óriási oszlopban, sisteregve földgáz tört elő. Tóth azonnal jelentést tett a nagybányai bányakapitányságnak, amely megtartotta a vizgálatot. Megállapították, hogy a földgáz roppant mennyiségben van jelen s a bányakapitányság táviratilag jelentést tett pénzügyminiszteriumnak. A furást egyelőre megszü-

TURUL A LEGMEGBIZHATÓBB TÖMÍTŐLEMEZ
LEGMAGASABB NYOMASHOZ. KIZÁRÓLAGOS RAKTÁR.

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

tették a zártkutatómáni jog alapján, de április második felében, amikor a szakértők megérkeznek, újra hozzá látnak. A pénzügyminiszterium egyik szakértője szerdán künn járt Szalárdon és úgy nyilatkozott, hogy a földgáz ott nem is remélt mértékben van jelen. Oly nagy mennyiségben fog gazdaságos kihasználás mellett előtörni, hogy Nagyvárad és Debrecen összes üzeminek hajtóerejét biztosíthatja.

A kissármási gáz értékesítése. A Magyar Mérnök-és Építész-Egylet a napokban tartott ülésén Réthy Oszkár mérnök tartott előadást és ismertette a nagy villamos centrálét, valamint az egész országrészekre kiterjedő villamos erőátviteli hálózatok organizációját. Számos példával illusztrálta az előadó a külföldön ez irányban elért igen fontos eredményeket, amelyek már egyes természeti energia-kincseinek jelentékeny részét teszik kihasználhatóvá. Végül rámutatott arra, hogy Magyarország a kissármási földgáz tekintetbevételével a természeti energia-források mily óriási gazdagsága felett rendelkezik, amely csak kihasználásra vár.

Égő artézi forrás. Ujvidékről írják, hogy a városi artézi jódos fürdő forrásánál majdnem végzetessé vált baleset történt. Ugyanis Nagy Sándor kertész, a sármási gázforrásokról beszélgetve, többeknek be akarta bizonyítani, hogy az ujvidéki forrás is lobogó lánggal ég. Égő gyufával a forrás felé közeledett és a fedetlen forrás fölé tartotta, amelyből egy pillanat alatt óriási lángoszlop csapott fel, amely 2-3 méter magasságot ért el. A felcsapott lángok Nagy Sándor arcát súlyosan megsebesítették, ruhája pedig teljesen elégett. A forrás vizéből kiömlő metángáz órákig égett és csak nagynehezen lehetett az égő forrást eloltani.

Uj földgázforrás. Szépfalu temesmegyei községben egy artézi kut furása közben földgázra bukkantak, amely meggyújtva erős lánggal ég. A kut furását a község rendelte el és folytatták is egészen 305 méter mélységig. Az innen szivattyuzott viz azonban még nem volt kielégítő minőségű. Ezért tovább folytatták a furást 414 méter mélységig. Ebből a mélységből nyert viz azonban még sokkal rosszabb volt. Pénz hiánya miatt nem folytathatták még mélyebbre a kut furását s ezért újra 305 méter mélységben tettek kísérletet. Ekkor arra a szenzációs felfedezésre jutottuk, hogy a vízzel együtt nagymennyiségű földgáz kerül felszínre, mely meggyújtva nagy lánggal ég és órák mulva sem alszik el. A községi előljáróság a felfedezésről jelentést tett az Országos Vízépítészeti Hivatalnak, mely Czárán mérnököt küldötte ki a helyszíni szemle megejtésére. A szemléte hó tizennegyedikén Czárán meg is

tartotta. A község nem lévén hozzá pénze csak úgy folytathatná a kut furását, ha a megyei hatóság azt elrendelné, vagy ha állami segílyt kapna erre.

A máv. vonalai mentén fekvő kőszénbányák heti szénforgalma. A magyar kir. államvasutak vonalai mentén fekvő kőszénbányák a február hó 26-ától március hó 4-éig terjedő héten, hat munkanap alatt összesen 11,058 kocsirakomány szenet adtak fel; 2166 kocsirakománnyal kevesebbet, mint az előző héten és 1061 kocsirakománnyal kevesebbet, mint a múlt év hasonló (II/27-től III/25-éig) időszakában. Egy-egy munkanapon átlag 1843 vasuti kocsit raktak meg; 361 kocsival kevesebbet, mint az előző hét egy-egy munkanapján. A március hó 5-től március hó 11-ig terjedő héten összesen 13,987 kocsirakomány szenet adtak fel; 2,929 kocsirakománnyal többet, mint az előző héten és 1,583 kocsirakománnyal többet, mint a múlt év hasonló (március hó 6-tól március hó 12-ig) időszakában. Egy-egy munkanapon átlag 2,331 vasuti kocsit raktak meg; 488 kocsival többet, mint az előző hét egy-egy munkanapján.

Cégjegyzések. Kőbánya vállalat részvénytársaság, főtelep Szolnok. Ezen részvénytársaság az 1911. évi február hó 8. napján tartott alakuló közgyűlés által elfogadott alapszabályok szerint keletkezett. A vállalat tárgya: kőbányák megszerzése és ezeknek szakszerű kihasználása; mindenemű utépitési, folyószabályozási, partbiztosítási, csatornázási és kövezési munkálatokkal összefüggésben levő összes építkezések vállalata. Tartama: 40 év. Alaptőkéje: 200.000 korona, amely 1000 darab 200 korona névértékű bemutatóra szóló részvényből áll. Az igazgatóság: legalább 6 és legfeljebb 12 tagból áll. Az alapítók 3 év tartamára az első igazgatóság tagjaivá a következőket nevezték ki: Dr. Székely Soma, Lőw Arnold, dr. Engel Jakab, Klein Mór, Schneer Sándor, dr. Szabó Béla, dr. Czinner Dávid, Molnár Géza, ügyvezető igazgatóvá Kálmán Miklós és Donár Ferenc. A felügyelő-bizottság legalább három és legfeljebb hét tagból áll. A cég érvényességére szükséges, hogy az előnyomott vagy előirt cég alá az ügyvezető igazgatók egyike s az igazgatóságnak egy másik tagja, vagy az ügyvezető igazgatók egyike és egy cégjegyzésre jogosított meghatalmazott törvényszékieleg bejegyzett névalírásaikat sajátkezűleg együttesen alájegyezték. — Szénkereskedő részvénytársaság. A társaság 1910. évi július hó 12-én kelt alapszabályok szerint határozatlan időre alakult. Alaptőkéje 200.000 korona, mely 1000 darab 200 korona teljesen befizetett részvényből áll. A részvényeknek további 200.000 korona összegig való kibocsátásáról az igazgatóság saját hatáskörében határoz. A céget együttesen vagy két igazgatósági tag, vagy egy igazgatósági tag és a prokurával megbízott hivatalnok jegyzik. Igazgatósági tagokul bejegyeztettek: Mato Mayer, Stjepan pl. Daubachy, Slavoljub Pollak, Ziga Mittelbach, Sandor A. Aleksander, dr. V. Lusic-Matkovic, dr. Sandor Grünwald. — A vrdniki m. kir. állami szénbánya alkalmazottainak fogasztási szövetkezeténél Zsiday Josip, Schmieder Vilim, Tóth Nikola, Baumerth Daniel, Henel Béla új igazgatósági tagok megválasztása bejegyeztetett.

Festékek
és
lakkok

(B. 2139420/52 II)

megbízható, szolid és olcsó beszerzési forrása

Krayer E. és Társa Budapest

festék-, kence- és lakkgyára * os. és kir. udvari szállítók.

Főraktár és iroda:

V. Váczi-ut 34.

„Krayer festékudvar”.

Ócs, és kir. Fensége, József főherceg udv. szállítója. A m. királyi államvasutak, állami gép- és vasgyárak, az összes waggongyárak, Budapest főváros szállítói.

KÜLFÖLDI HIREK.

Uj gyémánttelepek. Britt-Kolumbiában Granite Kreck és Princetown között oly mennyiségű gyémántot leltek, amely a nagyüzemű kiaknázásra érdemes. A hivatalos jelentések szerint a gyémánttartalmu rétegek formációjá hasonló a délafrikai alakulásokhoz. Minden jel arra vall, hogy a vidék igen gazdag gyémántban.

Fém-tőzsde Hamburgban. Hamburgban április 1-én nyílik meg a fém-tőzsde, mely arra lesz hivatva, hogy a londoni fémpiacnak korlátlan uralmát a kontinens fémpiparának árviszonyai fölött némileg ellensúlyozza. A berlini fémpiparosok és kereskedők között most mozgalom indult meg, hogy hasonló intézmény létesíttessék Berlinben is.

Uj földgáz Németországban. A Hamburg melletti Neuengamme község közelében, ahol Hamburg városának talajvízzel való ellátására irányuló próbafúrásokat végeztek, mindjárt az első furólyuknál hatalmas földgázkitörés történt 1910. november 4-én. A gáz közvetlenül a kitörés után 91,5% metánt tartalmazott. A gázkut közelebbi viszonyairól, a földgáz összetételéről és tulajdonságairól annakidején kimerítőbben fogunk tudósítani. Egyelőre a németországi szakköröket erősen foglalkoztatja a gázkut elzárásának és a földgáz értékesítésének kérdése. Ha az utóbbi problémának gazdaságos megvalósítását hasonló sikerrel fogják megoldani, mint amilyennel a zabolátlanul előtörő és kitörése után 18 órával kigyuladt és hatalmas lánggal egő gázforrás eloltása és megfékezése járt, úgy mindenképpen valószínű, hogy a neuengammei metánt már javában fogják értékesíteni, amikor a kissármási forrás még talán mindig felhasználatlanul fog napoként 1000 tonna porosz kőszénnel egyenértékű tiszta metánt a levegőbe bocsátani.

A román petroleumipar. A nyersolajtermelés február havában nem ütötte meg a szokott mértéket. Jelenleg az összes társaságok nagy buzgalommal dolgoznak s ennek következtében remélhető, hogy rövid időn belül a termelés jelentékenyen emelkedni fog. A nyers olaj és származékainak árai változatlanul szilárdan állanak. A kivitel élettelen és az exportárak is változatlanul gyengék. A jegyzések a következők: 100 kg.-kint 50 lei franko bord; benzin 710—715 franko bord 16.00—17 lei 100 kg.-onkint; benzin 715—720, 14.50—15.50; benzin 730—740, 10—11; benzin 750—760, 9—10 lei 100 kg.-onkint franko bord. A Seceleanu testvérek 22. számú szondája Bustenariban oly termékeny lett, hogy több nap óta naponként 40 vagon olajat termelnek ki belőle. E körülmény elég bizonyítéka annak, hogy Bustenari vidéke még nincs úgy kiaknázva, mint azt állítják. A „Steaua Romana” kitermelése 89.6—133.8 vagon között váltakozik, átlagosan 104.8 vaggont tesz ki naponként, ehhez még hozzá kell vennünk a champinai szondák termelését, mely átlagban véve naponként 73.3 vagonra tehető. Regatul Roman. E társaság teljesen feloszlik. Moreni vidékén levő üzemait már régebben átengedte az „Astra Romana”-nak, most a Campia és Baicoi vidékeket is át fogja engedni, úgy hogy mindazon üzemek, melyek a „Regatul Roman” tulajdonában voltak, az „Astra Romana” tulajdonába mennek át s ennek következtében az „Astra Romana” alaptőkéjét 29,400,000-ról 44 millióra fogja emelni.

TECHNIKAI HIREK.

Uj tüzelés folyékony tüzelőanyagokkal. Az uj eljárásnál a tüzelőanyag gázalakban, vízgőzzel keverve kerül elégetésre. Az ilyenmü berendezés célja az, hogy a kemenceköpenyt megrongáló szuróláng képződését megakadályozza, ezenkívül nagy fűtőértékű, lehető tökéletes elégetést is biztosítja. A kemencében ismert módon egy elgázosító van a folyékony tüzelőanyag részére elrendezve, mely elgázosítóhoz a tüzelőanyag a kemencén kívül fekvő tartályból egy csővezetéken át vezetetik, míg az elgázosított tüzelőanyag egy fuvókán át lép ki. A fűtőláng hatásának terjedelmében továbbá egy tetszésszerű alaku gőzfejlesztő van elrendezve, melyet a kemencén kívül fekvő tartály a csővezetéken át táplál. A vízgőz egy fuvókán lép ki. A két fuvóka már most oly módon van egymáshoz képest elhelyezve, hogy a gőz és gázsugarak közvetlenül kilépésük után egymásba ütköznek, szétporlasztatnak, miáltal a kemenceköpenyt megrongáló hosszú szuróláng képződése megakadályoztatik. A szétporlasztás azonban azt is eredményezi, hogy a vízgőz a legfinomabban elosztott állapotban levő és erősen hevített tüzelőanyaggal bensően keveredik és tökéletesen füstmentes elégetést lésít.

KÖNYVSZEMLE.

A vasöntő. Ószinte örömmel üdvözljük az Országos Ipari és Kereskedelmi Oktatási Tanács azon életrevaló eszméjét, hogy az iparosok szakműveltségének terjesztését célzó „Iparosok könyvtárát” megindította. A m. kir. kereskedelemügyi miniszterium, megértve az uj könyvtár nagy szükségességét és fontosságát, messzemenő támogatásban részesíti a vállalatot. És hogy helyes irányban halad a könyvtár, annak fényes bizonyossága első, „A vasöntő” című kötete, amely alig néhány napja hagyta el a sajtót. A szerző a vasöntő-munkás legszükségesebb tudnivalóit négy fejezetben tárgyalja és pedig olyan egyszerűen és világosan, hogy maga az olvasni tudás elegendő előképzettség a mü teljes megértésére és mégis oly szakszerű és kimerítő a könyvecske, hogy bizony a magasabb intelligenciával bíró technikusok is haszonnal forgathatják. Dömötör Pál felső ipariskolai tanár, a könyv szerzője, a vasöntő-munkás legszükségesebb tudnivalóit négy fejezetbe osztva tárgyalja. Az I. fejezet a nyersvasgyártás általános iparműtanát tartalmazza s kiterjeszkedik a legfontosabb ércék és tüzelőanyagok, a nagyolvasztó és üzemének s végül a nyersvas féleségeknek s a szilárd és folyós öntővas tulajdonságainak ismertetésére. A II. fejezetben szerző az öntővas megömlesztésével s az erre a célra szolgáló kemencék szerkezetével és üzemével foglalkozik. A III. fejezet a formázás anyagait és eszközeit, valamint a különböző formázási eljárásokat ismerteti. A IV. fejezetben az öntés művelete s a kikészítő eljárások kerülnek sorra s hely jut benne a lágyöntvények gyártásának és acélöntésnek is. A függelék az öntésre használatos egyéb fémek és ötvözeteikről, valamint ezek öntéséről és az öntőiparba vágó legszükségesebb számítási eljárásokról ad

RUGGYANTAÁRUKAT, ASBESTÁRUKAT, SZÁRAZ és SZÍROS
TÖMÍTÉSEKET LEGMEGBIZHATÓBB MINŐSÉGEKBE SZÁLLIT AZ:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.